



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně **O. P.**, zast. JUDr. Evou Hlaváčkovou, advokátkou se sídlem Praha 1, Štěpánská 45, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 10 Az 72/2003 - 48, ze dne 31.5. 2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni stěžovatelky advokátce JUDr. Evě Hlaváčkové **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 5117 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví citovaný rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí č.j. OAM-2224/AŘ-2001, ze dne 23. 1. 2002, jímž ministr vnitra zamítl rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-369/VL-07-P18-2000 ze dne 25. 5. 2001 a uvedené rozhodnutí potvrdil. Prvoinstančním rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovatelce udělen azyl v České republice z důvodu nesplnění podmínek uvedených

v ustanoveních § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo rozhodnuto, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Městský soud v Praze se ztotožnil se závěry správních orgánů, že žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla skutečnosti prokazující, že by v zemi původu byla pronásledována z důvodů taxativně vypočtených v ust. § 12 zákona o azylu ze strany státních orgánů, příp. ze strany soukromých osob či skupin, jejichž jednání by bylo ze strany státních orgánů tolerováno, resp. proti němuž by stát nebyl schopen poskytnout ochranu. Zákonným důvodem udělení azylu není ani obava z výhrůžek, násilí či útoků ze strany skupin vyděračů, ani snaha o legalizaci pobytu na území ČR poté, co zde stěžovatelka nezískala pracovní povolení. Důvodnou soud neshledal námitku nedostatečně zjištěného skutkového stavu, zejm. pro její naprostou obecnost, kdy stěžovatelka nepoukazuje na jediný konkrétní nedostatek dokazování, tj. neprovedení důkazu k určitému svému tvrzení, či důkazu žadatelce konkrétně navrženého apod. Stejně tak stěžovatelka netvrdí žádnou konkrétní nezákonnost napadeného rozhodnutí stran postupu při shromažďování důkazů. Ze správního spisu přitom vyplývá, že správní orgány obou stupňů daly stěžovatelce možnost vylicit všechny důvody, které ji vedly k odchodu z vlasti, jakož i skutečnosti, z nichž vyplývá její subjektivní obava z návratu na Ukrajinu. Soud nepřisvědčil ani námitce nesprávného hodnocení provedených důkazů. V tomto ohledu přísluší soudu zjednat nápravu a napadené rozhodnutí zrušit pouze tehdy, namítá-li žalobce důvodně, že správní orgán vyšel z nedostatečných podkladů neumožňujících o věci rozhodnout, příp. při získávání těchto podkladů porušil zákon takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, anebo že se při hodnocení důkazů dopustil zjevného – zejména logického – pochybení, nesprávného vyvození příčiny a následku, dovodil skutkový závěr, který z podkladu neplyne apod. Takovou vadu v hodnocení důkazů soud v daném případě nezjistil. Z žádného tvrzení stěžovatelky ani z informací o zemi původu nakonec neplyne, že by byl její život v případě návratu na Ukrajinu ohrožen skutečnostmi uvedenými v ust. § 91 zákona o azylu. Z uvedených důvodů Městský soud v Praze žalobu podle ust. 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jako nedůvodnou zamítl.

Podanou kasační stížností, doplněnou ustanovenou advokátkou dne 23. 2. 2005 a 21. 8. 2005, napadla stěžovatelka rozsudek Městského soudu v Praze z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Soud podle ní zejména nesprávně posoudil možnost podřazení její situace ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť je přesvědčena, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině ve smyslu tohoto ustanovení. Pro své podnikatelské aktivity se stala obětí vydírání skupiny lidí, kteří po ní požadovali, aby jim ze svého zisku odváděla podíl za to, že jí budou poskytovat ochranu. Ochrana měla spočívat v tom, že tito lidé stěžovatelku a její rodinu nebudou obtěžovat. Když se vydírání nepodvolila, začali ji pronásledovat a v roce 1995 se jí neznámý člověk pokusil zabít. Ochranu u příslušných orgánů státu vyhledala, pouze tím však vyvolala proti sobě soudní řízení. Policie sice zahájila stíhání muže, který se jí pokusil zabít, leč vzápětí toto zastavila. Oproti tomu se stěžovatelka ohradila žalobou, dostala však pouze formální odpověď. Po dalších pěti letech pronásledování, které měly za následek ztrátu majetku, zdraví i rodiny, se stěžovatelka v roce 2000 rozhodla opustit Ukrajinu a žít a pracovat v ČR. Žádá proto Nejvyšší správní soud, aby napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádá, aby byl její stížnosti přiznán odkladný účinek.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti: Dne 29. 7. 2000 podala stěžovatelka žádost o udělení azylu na území České republiky, kterou odůvodnila tím, že je od roku 1997 na Ukrajině pronásledována bandity, resp. skupinami vyděračů. Pohovor k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu byl se stěžovatelkou proveden dne 24. 4. 2001 v pobytovém středisku Jezová na žádost stěžovatelky v jazyce ruském za přítomnosti tlumočnice. Zde žalobkyně uvedla, že byla jako podnikatelka na Ukrajině vydírána organizovanými skupinami vyděračů. V roce 1996 nebo 1997 se jí pokusil v mikrobuse zavraždit neznámý muž. Tento byl následně zproštěn viny, neboť byl shledán duševně chorým. Dle názoru stěžovatelky šlo o korupci, která je na Ukrajině všudypřítomná. Stěžovatelka sama nebyla po útoku půl roku schopna pracovat, její zdravotní stav se rapidně zhoršil. Peníze ušetřené na byt byla nucena utratit za léčbu a platby advokátovi. Z tíživé finanční situace se jí pokusili pomoci přátelé ze západní Ukrajiny tím, že jí přenechali zásilku brambor, které stěžovatelka prodala na trhu. O zisk ji však opět připravila mafie. Poté, co odmítl stát se členem skupiny vymahačů výpalného, začal být pronásledován rovněž stěžovatelčin syn. Krátce nato narazil do odstaveného vozu vyděračů. Když nezaplatil požadovaných 15 000 USD, byl několikrát zbit a ponechán nahý 4 hodiny na mrazu. Zdravotními následky trpí dodnes; nebyl pro ně odveden do armády a není v jejich důsledku ani schopen pokračovat ve studiu. V říjnu 2000 byl nakonec zapleten do zinscenované rvačky. Jako jediný byl obviněn, přičemž mu bylo doporučeno, aby vzal vinu na sebe, že vzhledem k dobrým posudkům ze školy nebude odsouzen. Od známých na policii se stěžovatelka dozvěděla, že za případem jsou velké peníze a vysoce postavení lidé. Syn byl odsouzen na tři roky do vězení s přísným režimem. V ohrožení života jsou podle stěžovatelky také její rodiče a synova partnerka. Sama stěžovatelka měla být na Ukrajině neprávem souzena za nezákonný prodej zboží. Zaplatila však 100 USD a její případ byl uzavřen. Když se neúspěšně domáhala vydání předmětného zboží, bylo jí policistkou řečeno, že řízení bude zřejmě znovu obnoveno, ať na vše zapomene a odjede ze země. V té době chtěla stěžovatelka spáchat sebevraždu, nakonec však poslechla kamarádku, která dříve pracovala v ČR a spolu sem odjely. Pracovaly v hotelu v Praze, ale nedostávaly zaplacené. Nadřízený se ke stěžovatelce choval hrubě a sexuálně ji obtěžoval. Poté, co na ně poslal své dva bratry, aby je zabili, stěžovatelka se svými spolubydlícími utekly. Pracovní povolení se jí nepodařilo vyřídit, požádala proto o azyl. V ČR chce pracovat v nějaké firmě jako vedoucí, manažerka, či ředitelka, jelikož taková je její profese. Potřebuje si však zvýšit kvalifikaci. Rovněž z toho důvodu se domů vrátit nechce, neboť tam se musí za vše platit.

Správní orgán I. stupně po zhodnocení údajů sdělených účastnicí řízení a jejich porovnáním s informacemi ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 1999 a 2000, dokumentu Ministerstva vnitra Velké Británie z října 2000, resp. informací Ministerstva zahraničních věcí ČR z roku 1999 nedospěl k závěru, že by byla stěžovatelka pronásledována za uplatňování politických práv a svobod a neshledal v jejím případě ani existenci skutečností zakládajících odůvodněnost strachu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Správní orgán rovněž uzavřel, že stěžovatelka nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu.

Ani správní orgán II. stupně neshledal v případě stěžovatelky naplnění podmínek stanovených v ust. § 12 zákona o azylu, neboť okolnosti jí popsané nelze podle něj pod zákonem taxativně vymezené důvody udělení azylu podřadit. Ministerstvo vnitra postupovalo dále v souladu s ust. § 91 zákona o azylu, neboť z informací o zemi původu ani z výpovědi

stěžovatelky nelze učinit závěr, že by se na ni vztahovala některá z překážek vycestování ve smyslu tohoto ustanovení. Prvoinstanční správní orgán tedy dostatečně zjistil skutečný stav věci a na jeho základě správně věc posoudil. Podaný rozklad proto ministr vnitra zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

O žalobě proti rozhodnutí o rozkladu rozhodl Městský soud v Praze, jak bylo uvedeno výše.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, avšak dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že má cizinec odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu citovaného ustanovení tak zahrnuje jednak aspekt subjektivní v podobě strachu, jako subjektivního stavu mysli, jednak aspekt objektivní, spočívající v tom, že uvedený stav je zapříčiněn objektivní situací – pronásledováním ze zákonem taxativně vypočtených důvodů. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu se pak za pronásledování považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Skutečnosti, jež stěžovatelka v průběhu správního řízení uvedla, jistě nasvědčují tomu, že subjektivní stránka pojmu odůvodněný strach z pronásledování je v daném případě naplněna. Lze usoudit, že stěžovatelka skutečně pociťuje strach z jednání uvedených soukromých osob, a proto se dovolává ochrany formou azylu v ČR. Jak správní orgány, tak i soud ovšem správně dovodily, že v jejím případě není splněna podmínka hrozby pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu, a tudíž ani předpoklady udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) cit. zákona. Stěžovatelka neměla v zemi původu potíže z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Tvrdí-li v kasační stížnosti, že k jisté sociální skupině přísluší, není zřejmé, jakou takovou skupinu má na mysli. Dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu se za sociální skupinu ve smyslu citovaného ustanovení považuje skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýcných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60; publikováno ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 364/2004).

Vedle absence azylově relevantních skutečností, které by odůvodňovaly stěžovatelčiny obavy, je ze správního spisu rovněž zřejmé, že problémy v zemi původu působily stěžovatelce výlučně neznámé soukromé osoby, jinak řečeno že původcem útoků nebyly státní orgány, nýbrž organizované kriminální skupiny vyděračů. Jak již ovšem Nejvyšší správní soud rovněž judikoval, žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafii“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatelky a ve výhrůžkách žadatelce

pro její podnikatelské aktivity, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být takové potíže pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51). Z vyjádření stěžovatelky ovšem vyplývá, že po jejím fyzickém napadení bylo zahájeno trestní stíhání a proběhlo i soudní řízení, jehož výsledkem bylo zproštění pachatele viny z důvodu jeho nepřičetnosti. S ohledem na zprávy o situaci na Ukrajině lze mít sice za důvodné stěžovatelčino přesvědčení o korupčním pozadí tohoto vyústění věci, nelze z něj však automaticky usoudit, že státní orgány v zemi původu obecně jednání uvedených zločineckých skupin podporují, či trpí, resp. že nejsou schopny před ním poskytovat ochranu. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že jednání, z něhož má stěžovatelka obavy, není pronásledováním ve smyslu ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu, a nejsou tudíž v daném případě splněny ani podmínky udělení azylu podle ust. § 12 písm. b) cit. zákona. V souladu s výše uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu se pak na žadatelku v takovém případě nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Důvodem udělení azylu nakonec není ani snaha o legalizaci pobytu na území ČR poté, co se stěžovatelce nepodařilo vyřídit si zde pracovní povolení.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze netrpí vadou podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

S přihlédnutím k ust. § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni náleží v souladu s § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za čtyři úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a tři písemná podání soudu, ve výši 4 x 1000 Kč. Účtovanou odměnu za dvě další porady s klientem přesahující jednu hodinu podle ust. § 11 písm. c) vyhlášky Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni nepřiznal, neboť jejich uskutečnění nijak nedoložila. Dále byla ustanovené zástupkyni přiznána náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za čtyři úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 4300 Kč. Protože je ustanovená advokátka plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se v souladu s ust. § 57 odst. 2 s. ř. s. tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 817 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada

nákladů v celkové výši 5117 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 3. května 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

